

Télidő

A szerző költő, író. Legutóbbi írását 2015. 10. számunkban közzöltük.

Gránátalma

Az Albertina után nem sikerült beülnünk a Mozart kávéházba és semmilyen kávéházba, mert mindenhol minden asztal foglalt volt. Zsúfolásig. Visszasétáltunk a Stephansdomhoz, és a már sötétedő ég alatt tűnt fel a kis bolt, ahol gyümölcspréselte egy férfi a gránátalmát. Rengeteg faláda épített köréje falat, és a pult elé is, ahol egyébként süteményeket és kávé árúsított. A gránátalma valamilyen szezonbeli novum lehetett. Lehet, hogy ajándékba kapta, átszállította neki valahonnan melegebből az ott maradt barátja vagy családja. A látvány is megnyerő volt, ahogy pontosan annyi almát készített elő, amennyi kellett kétszer három deci léhez; szakszerűen kettévágta, a gyümölcsprés tárcsás csavarójára helyezte, és jött a gyönyörű szép gránátalmavörös lé a poharakba. Közben valamennyi szétfröccsent. A fehér falon. Gyönyörű látvány volt a vöröscseppek szökkenés. Van Tiziano-vörös. Rubens-vörös. Mednyánszky-vörös (egyetlen pötty a sárgás-zöldes lombkoronán). Van skarlátvörös. És a gránátalma-vörös. Hihetetlenül jó íze volt. Sokkal jobb, mint az összes kávéház akármennyi kávéja. Ebben maradtunk.

Sikoly nál sokkal több

Nagyon megmentette a bécsi advent közhelyességét a kiállítás-kínálat. Hogy a bódékon túl, a télapócsizma alakú forralt boros csészeken túl, a gemütlichkeiten túl, a város megszabályozott mértékén túl van — azért — a művészet is. Nem Schielét és Klimtet nézünk most, hanem Edvard Munch-kiállítást. Döbbenet. Grafikai-nak, festményeinek az állandó halálközelség-érzésből, a folyamatos kínból-szenvedésből eredő feketesége. És mégiscsak erős, élénk, lélekteljes, nagyon erőteljes. Erőt sugárzó. Olyan, hogy bár nem akarod nézni, mégis nézed egyre tovább a képeit, mert látod, hogy jók, nagyon jók. Akkor is, amikor egy témát ötször, hatszor fest meg, rajzol át, majdnem ugyanúgy, ugyanabban a beállításban, mégis máshogy. Mintha „kifestené magából” a nyomasztó képeket. Mintha nem lenne más választása. Mint ahogy nem is volt.

Háttal áll

Az ismert festmény, ahogy a hátát látjuk a meredek előtti sziklán álló férfialaknak. Kigombolt kabátját a szél hátrafújja, a néző felé — mondjuk majdnem bele az arcába. Aki azonban ezt nem veszi észre, mert a sziklát nézi, a ködös tájat, és szeretné, ha a vele egy irányba néző

férfi megfordulna, vele szembe. És a szemébe nézne. Rá. De nem. Caspar David Friedrich festményét nézni közlelről, nem könyvből, nem reopról. Élőben. Sok kisméretű képét is kiállították, tengerparti jeleneteket ábrázolnak, legtöbbjük mérete tízszer tíz vagy tizenöt centiméter. Nagyon szépek, tiszták, pontosak. Szépiák — ezt a műfajt fedezte fel akkor éppen, és sok szépiarajzot készített. Megnézhetjük a temetőről készült ismert festményt is. Meglepő, hogy méretre nem nagy. Nem méretre nagy. Valójában egy kisméretű olajfestmény. Néhány kortársának festményei is a kiállítás részét képezik. Legalább látszik a különbség C. D. F. javára. Egyébként meg nem sok értelme van a nem olyan jó képek kiállításának, úgyis átsiklik rajtuk tekintetünk, és csak a jó műveknél állunk meg. A határt a befogadás képességének végessége szabja meg. Akárhogy is. Bármiképpen is.

Ajándékok

A kávét Velencében kedveltem meg. A via Giulia egyik kávézójában, ahol reggelente egy választható sütemény mellé adták. A Bienálén meg kis fémdobozokban ajándékként osztogattak különféle illy kávékat. Dobozból is finom volt. Nincsen kávéfőzőm, filterpapírom van és szűrőcsészém. Most kaptam egy frencspresszt. Hozzá szemes kávét. Intenso e cremoso. Kellett hozzá kávéőrölő. Megvolt. Apám ajándéka XxX évvel ezelőtről. Már ő sincs itt kilenc éve. Karácsonykor halt meg. Most újra küldte a kávédarálót. Vagy azt, hogy sikerült megtalálnom. Annyi költözés, pakolás, rámolás után. Nem emlékszem, hol volt, hol találtam meg. Csak odanyúltam érte, és ott volt. Megvan. Úgy örli a kávét, mint a kisangyal. Ahogy mondták gyerekkoromban. Ahogy a kisangyal. És egy szabaduló játékra szóló utalvány is ajándék. Bátorságot szerezni, gondolom. Bemegyek, eltérítenek, nem tudom, hol vagyok, sötét van, és szabaduljak ki. Gyűjtöm a bátorságot, mint a kisangyal. Közben őrlődöm: tényleg elég bátor vagyok, leszek hozzá? Határidő nélkül felhasználható. Ez azért vigasztaló.

Keret

Megyek a keretezőhöz. Két képet viszek. Kaptam egy kis festményt, a jászolos, a kisinges után egy fenyőset. És egy másikat, kelyheset már régebben. A képkeretezőnél az a jó, hogy rengeteg minta van kirakva, és nézegethetem, megfoghatom, próbálgathatom a képhez illesztve, és legszívesebben majdnem az összessel kereteznék. De ezt nem lehet. Végül választani kell. Az is jó, hogy a paszpartukat is lehet válogatni, a keret színéhez, a festmény színéhez, hangulatához, árnyalataihoz illesztgetni. Most az a jó, hogy a keretező mesterrel együtt keresgélhetek, mindenféle olyan keretmintát is elővesz, amit én meg sem látnék. Még a szabadpolcon, a láthatók között is vannak láthatatlanok. Amire az én szemem nem áll rá.

Aztán dönteni kell keret mellett is, paszpartu mellett is. Sikerül. Megállapodunk, hogy személyesen ő fogja megcsinálni a keretezést, nem adja ki a kezéből. Valahogy ez megnyugtat, így van kitöltve teljesen a keret. Úgy hagyom el a kis boltot, hogy a világ legjobb kereteivel a legszebben lesznek keretezve a festményem. Nem az enyéme. Csak tulajdonolom őket. A műalkotásokat.

Macska

Látom, hogy az ablakpárkányra felugrik egy cica. Vörös, fehér, cirmos színek keverednek a bundáján. Felnyomja a farkát és nézi a szobrot. Kő. Balaton-felvidéki vörös, szemcsés. Macskafejet formáz. Nézi, nézi. Hozzányomja az orrát az orrához. Majd hozzádörgölőzik, nyomakodik. Körbedorombolja, testével letapogatja. Bentről, az ablak másik feléről nézem a befogadói magatartás eme sajátos önfeledtségét. A művészet hatása és akarása. Változtasd meg élted! De minimum fedezd fel önfeledtséged!

Üveg

Muranói üvegyakdízsem illesztgetem össze. Eltörött. Évekkel ezelőtt. Megfeszítettem, és amiatt. Velencéből hajóval átmenni Muranóba. De nem. Ezt az üveget ajándékba kaptam, de hadilábban álltam az ajándékozóval. Megszűnt a hadiláb. Másként állnak a dolgok. Másként látok. Minden ép. Összeillesztem és összeragasztom a nyakéket. Következő héten összetalálkozunk. Átölel. Én is. Szót váltunk. Beszédbe elegyedünk. Még az őszinteségbe is beleengedjük magunkat néhány szó erejéig. Illeszkednek a szavak. Fel-süt a nap a hűvös őszben. A sárga falevelek aranylóvá válnak egy pillanatra. Ebben, így megyünk tovább.

Cédrus

Azokat a színeket, amiket és ahogyan ő látott, jó lenne úgy látni. Tiszta fénnel, fényesen. A sárgát napos, fényes világítón, a rózsaszínt hajnali pirkadattal és mandulavirágzással, a kéket a tenger és az ég ezer kékjével, a fehéret sebezhetőn, kiszolgáltatottan, a szürkét reményteljesen. A zöldet és a barnát a hegyek és a patakok frissességével, hűvösével. Lezúdulásával. Csobogó némasággal. És látni hidakat. Két part között. Emberek között. A cédrus körül emberi kézfogással. Sétalovaglással. Kis angyallal a hídon. A cédrus közös magányában.

Helyett

Mintha valami helyett lennék itt, és csinálnám azt, amit csinállok. Belépek valahová, ahol aztán kívül maradok. Mégiscsak. Valahogy kicsúszok a képből. Mégis. Csak. Nincs rá magyarázat.